

شیوه نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو در دانشکده پزشکی

مقدمه:

تربیت دانش آموختگان متخصص و متعهد از وظایف اصلی و مهم دانشگاههای علوم پزشکی است . ارزیابی دقیق و عادلانه دانشجویان طی تحصیل با هدف تضمین کیفیت دانش آموختگان و پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه امری ضروری است . هدف از ارزیابی دانشجو ایجاد انگیزه و تشویق آنان به مطالعه و اطمینان از یادگیری ایشان می باشد.

با توجه به اهمیت ارزیابی صحیح و ارائه بازخورد مناسب به دانشجو در مورد نقاط قوت و ضعف آنها ضروری است دانشکده های پزشکی رویکردی جامع و نظام مند به ارزیابی دانشجو داشته باشند تا از تناسب آن با برنامه های آموزشی اطمینان حاصل نموده و از نتایج ارزیابی برای تصمیم گیری در مورد ابعاد مختلف فرآیند یاددهی و یادگیری به مدرسین و مسئولین کمک نمایند.

پیرو ابلاغ بسته های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی در سال ۱۳۹۴ ، که یکی از آنها بسته ارتقاء نظام ارزیابی و آزمون های علوم پزشکی بود، جهت استاندارد سازی فرآیند ارزیابی دانشجو در دانشگاه علوم پزشکی کردستان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان دانشکده های تابعه را موظف کرد تا شیوه نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو را تدوین نمایند. لذا معاونت آموزشی دانشکده پزشکی با همکاری دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی و مشارکت فعال مدیران گروههای آموزشی پایه و بالینی شیوه نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو در دانشکده پزشکی را تدوین نمود .

این شیوه نامه در شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده پزشکی در مورخ ۹۶/۰۹/۲۸ به تصویب رسید و در صورت تصویب نهایی در شورای آموزشی دانشگاه مبنای تدوین و استقرار نظام جامع ارزیابی دانشجو در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان قرار خواهد گرفت.

اختصارات:

- (۱) **دانشکده:** منظور دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان است
- (۲) **رشته:** منظور رشته پزشکی عمومی است.
- (۳) **دانشجو:** به هر یک از دانشجویان رشته پزشکی عمومی که بصورت دائم یا مهمان و بر اساس ضوابط و مقررات در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان مشغول تحصیل هستند اطلاق میگردد.
- (۴) **مقطع:** به هر یک از چهار مقطع علوم پایه، مقدمات بالینی، کارآموزی و کارورزی اطلاق میگردد.
 - **مقطع علوم پایه:** در این مقطع دانشجویان علوم بنیادی پزشکی را در ۴ ترم می گذرانند.
 - **مقطع مقدمات بالینی:** در این مقطع دانشجویان مبانی طب بالینی را در دو ترم معمولی و یک ترم تابستانی میگذرانند
 - **مقطع کارآموزی:** در این دوره دانشجویان در یک دوره پیوسته ۲۱ ماهه آموزش های نظری و دوره عملی کارآموزی را میگذرانند.
 - **مقطع کارورزی:** به مرحله پایانی دکترای عمومی پزشکی اطلاق می شود که ۱۸ ماه طول کشیده و در طی آن دانشجومجاز به کاربرد آموخته های قبلی، تحت نظارت اعضاء هیأت علمی، برای کسب مهارتهای حرفه ای برای اخذ مدرک دکترای پزشکی است.

تعاریف:

۱. **ارزیابی آغازین:**
در شروع تحصیل در مورد بعضی از دروس مثل زبان انگلیسی انجام میشود و هدف از آن تعیین سطح دانشجو میباشد
۲. **ارزیابی تکوینی:**
در طی دوره آموزشی انجام می شود و هدف از کاربرد این نوع ارزیابی، آگاهی یافتن از میزان و نحوه یادگیری دانشجویان برای تعیین نقاط قوت و ضعف یادگیری و کمک به اصلاح مشکلات روش تدریس اساتید در رابطه با هدفهای آموزشی است
۳. **ارزیابی تراکمی:**
این نوع ارزیابی معمولاً در پایان دوره آموزشی به عمل می آید و به ارزیابی پایانی معروف است . در ارزیابی تراکمی، تمامی آموخته های دانشجویان در طول یک دوره آموزشی تعیین می شود و هدف آن اعطا نمره یا مدرک به دانشجویان و قضاوت درباره اثر بخشی کار اساتید و کیفیت دوره آموزشی است.
۴. **ارزیابی عملکردی:**
بر توانمندیهای مهارتی و بالینی دانشجویان تمرکز دارد و دانشجو طی انجام آن نشان می دهد تا چه اندازه در کاربرد مهارتها و آموخته ها تواناست.
۵. **تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو:**
طراحی و اجرای نظام جامع ارزیابی دانشجو متضمن انجام فرایندهای مناسب قبل، حین و پس از آزمون به منظور بهبود کیفیت آن است . در این راستا دانشکده پزشکی سازوکارهایی را برای توانمندسازی اعضای هیات علمی در زمینه طراحی سوا لات و طراحی و اجرای آزمون ها طراحی مینمایند.
۶. **حد نصاب قبولی:**
حداقل نمره قبولی یک فرآیند نظام مند تصمیم گیری و قضاوت است که طی آن تعیین میشود دانشجویان چه نمره ای بگیرند تا قبول محسوب شوند. حد نصاب قبولی نقطه برشی است که دانشجویان توانمند را از غیر توانمند تمییز می دهد. این فرآیند قضاوتی توسط افراد حرفه ای و بر اساس روشهای علمی انجام شده و محتوا و اهداف آزمون، توانائی های دانشجویان، و شرایط آموزشی و اجتماعی بر آن تاثیرگذار بوده و بر اساس سیاستهای کلی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی تعیین میگردد.

فرآیند ارزشیابی دوره پزشکی عمومی با همکاری بین بخشهای مختلف آموزشی دانشکده پزشکی و به قرار زیر صورت میگیرد

کمیته ارزیابی دانشجو: ساختار این کمیته شامل معاونین آموزشی پزشکی عمومی (پایه و بالینی)، مدیر دفتر توسعه آموزش پزشکی، مدیر واحد ارزشیابی مرکز توسعه آموزش پزشکی دانشگاه، و ۷ نفر از بین مدیران گروه های آموزشی پایه و بالینی و اعضای هیات علمی آشنا به اصول سنجش و ارزیابی دانشجو و مسئول دایره امتحانات میباشد.

وظائف و نقش کمیته ارزیابی دانشجو:

- ❖ نظارت بر ارزیابی دانشجو در گروههای آموزشی
- ❖ پایش و نظارت بر حسن اجرای نظام جامع ارزیابی دانشجو
- ❖ تأیید و ارائه گزارشهای ارزیابی دانشجو به مراجع ذیربط و ذینفعان
- ❖ بازنگری نحوه ارزیابی دانشجو در دوره های ۵ ساله
- ❖ تضمین کیفیت ارزیابی ها و آزمونهای برگزار شده در دانشکده پزشکی
- ❖ تدوین، نظارت، و ارزیابی دوره ای دستورالعمل مراقبان آزمون
- ❖ نظارت بر اعلام به موقع نمرات دانشجویان در سیستم سما و اعلام کلید سوالات آزمون های چند گزینه ای
- ❖ تدوین سازوکاری مناسب برای رسیدگی به اعتراضات دانشجویان
- ❖ ایجاد زمینه و پیگیری توسعه استفاده از فن آوریهای الکترونیکی در اجرای آزمونها

مرکز آزمون:

این مرکز مشکل از مسئول و کارشناسان دایره امتحانات است که وظیفه برگزاری آزمونهای کتبی، دریافت و چاپ و تکثیر دفترچه های آزمونها و پاسخ نامه ها، تعیین و مهیا سازی محل آزمون، برگزاری آزمون، جمع آوری و تصحیح نرم افزاری پاسخ نامه ها، تحلیل آماری نتایج آزمون ها با بهره گیری از نرم افزارهای مناسب، اعلام به موقع نتایج آزمون، حفظ امنیت آزمون در تمام مراحل، ایجاد و حفظ امنیت بانک سوالات، و رسیدگی اولیه به درخواستهای دانشجویان و تخلفات احتمالی را برعهده دارد.

وظائف مدیر گروه آموزشی /مسئول درس /استاد ارائه دهنده درس:

- ❖ نظم بخشی به نحوه ارزیابی
- ❖ طراحی نوع ارزیابی و سوالات
- ❖ تحویل به موقع مواد لازم و سوالات به واحد آزمون
- ❖ حضور در زمان و مکان تعیین شده برای آزمون
- ❖ در اختیار نهادن پاسخهای صحیح به دانشجویان پس از اتمام آزمون
- ❖ تصحیح به موقع آزمونهای کتبی
- ❖ دادن بازخورد مناسب به دانشجو در آزمونهای تکوینی
- ❖ دادن بازخورد و تحلیل سوالات در مورد آزمونهای کتبی غیر چندگزینه ای
- ❖ رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و در صورت عدم اقرار ارجاع آن به مقام بالا معاونت آموزشی دانشکده پزشکی
- ❖ ثبت موقت و نهائی نتیجه آزمون در سایت مدیریت آموزشی سما

روش های ارزیابی دانشجویان:

لازم است ارزیابی دانشجویان با اهداف و پیامدهای دوره آموزشی منطبق باشد. لذا دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان خود را موظف میداند که از روشهای متنوع ارزیابی سازگار با اهداف و پیامدهای دوره در حیطه های دانشی، مهارتی و نگرشی و سطوح مختلف هریک از این حیطه ها استفاده کند. به این منظور دانشکده پزشکی در انتخاب روشهای ارزیابی دانشجویان از هر دو توانمندیهای میلر کمک میگیرد

➤ مراحل طراحی آزمونها:

تهیه جدول مشخصات یا بلوپرینت آزمون، که در آن موضوعات درس، بخش های مختلف درس و تظاهرات بالینی مشخص می باشد. تعیین تعداد سوالات بر اساس اهمیت نسبی هر موضوع و تعیین سوالات کل آزمون اطمینان از اینکه آزمون محتوای آموزشی داده شده را بصورت مناسبی پوشش میدهد و روابی لازم را دارد.

➤ اصول اجرایی آزمونها:

- در بخش ارزیابی طرح دوره های ارائه شده به دانشجویان، لازم است نوع و نحوه ارزیابی، زمان و مکان آزمونها، ارزیابیهای تکوینی و تراکمی، بلوپرینت آزمون و منابع درسی مورد استفاده در طراحی آزمون تاکید گردد. حد نصاب قبولی بر اساس کوریکولوم آموزشی دوره پزشکی عمومی تعیین میگردد و در صورت نیاز به تعدیل در حدنصاب، تغییرات بر اساس اصول علمی و ضوابط آموزشی انجام خواهد شد
- گروههای آموزشی موظف به تبعیت از آئین نامه جاری بوده و در صورتی که به هر دلیلی امکان اجرای آئین نامه فراهم نباشد و یا گروه آموزشی درخواست اجرای آزمون را به نحوه دیگری داشته باشد لازم است م دیر گروه آموزشی درخواست خود را بصورت مکتوب به کمیته ارزیابی دانشجویان ارسال تا در مورد آن تصمیمات لازم اتخاذ نماید.
- گروه آموزشی /مسئول درس /استاد ارائه دهنده درس باید نتایج آزمون را به موقع و براساس جدول زمان بندی شده از سوی اداره آموزش و واحد آزمون اعلام نماید.
- گروه آموزشی /مسئول درس /استاد ارائه دهنده درس موظف است در زمان اعلام نتایج، روند و فرصت زمانی اعتراض را بصورت شفاف به اطلاع دانشجویان برساند.
- دانشجویان باید اعتراض خود را به نتایج آزمون در موقع مقرر در سایت مدیریت آموزشی ثبت نمایند و استاد لازم است به این اعتراض رسیدگی نموده و نتایج رسیدگی را در سایت مزبور ثبت و یا به دایره امتحانات اعلام نماید.
- دانشجویان میتوانند در مورد نحوه برگزاری و نتایج یک آزمون از طریق نماینده خویش بصورت مکتوب اعتراض خود را به معاونت آموزشی دانشکده پزشکی ارائه و درخواست رسیدگی کنند. در صورت عدم اقبال از نتیجه خواهان طرح اعتراض در کمیته ارزیابی دانشجویان باشند
- اداره آموزش دانشکده پزشکی لازم است در ابتدای ترم تحصیلی و انتخاب واحد، برنامه زمانی و مکانی آزمونها را به دانشجویان ارائه نماید تا دانشجویان با آگاهی از زمان برگزاری آزمون اقدام به انتخاب واحد نمایند.
- آزمونها باید دارای راهنمای آزمون باشند. این راهنما در مورد آزمونهای کتبی باید همراه دفترچه آزمون باشد و در آزمونهای آسکی و مهارتی باید در محل مناسب نصب و پیش از آزمون به اطلاع و رویت دانشجویان رسانده شود
- هرگونه تخلف دانشجویان در امر آزمون باید توسط مجریان صورت جلسه شده و به معاونت آموزشی دانشکده پزشکی ارسال گردد تا براساس آئین نامه تخلفات آموزشی در مورد آن اقدام لازم صورت گیرد.
- دانشکده پزشکی لازم است موارد مربوط به پیشرفت تحصیلی فراگیران را مستند نموده و به طور شفاف به ایتان اطلاع رسانی نماید.
- دانشکده پزشکی لازم است عملکرد ضعیف و افت تحصیلی دانشجویان را بررسی و اقدامات لازم جهت ارتقا وضعیت تحصیلی آنان را انجام دهد.

نحوه برخورد با افت تحصیلی:

• در صورت افت تحصیلی

۱. معرفی به استاد مشاور جهت بررسی علت افت
۲. معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان به پیشنهاد استاد مشاور تحصیلی
۳. استعلام از استاد مشاور در مورد برقراری محدودیت در انتخاب واحد

• در صورت مشروط شدن دانشجو

۴. اطلاع کتبی به دانشجو
۵. اطلاع به خانواده دانشجو و ضبط در پرونده آموزشی وی
۶. معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان

تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو:

تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو به معنی انجام فرآیندهای مناسب قبل، حین و پس از اجرای آزمون به منظور بهبود کیفیت آن است.

به منظور تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو دانشکده پزشکی لازم است اقدامات زیر را انجام دهد.:

۱. توانمندسازی اعضای هیات علمی:

یکی از مهمترین عوامل در بهبود و کیفیت ارزیابی دانشجو، آموزش اعضای هیات علمی و توانمندسازی ایشان در طراحی، تصحیح و نمره دهی آزمون ها است. برای نیل به این مهم می توان از روش های مختلف آموزش مانند برگزاری جلسات توجیهی، توزیع راهنماها و دستورالعمل های مربوط به طراحی و اجرای آزمون، شرکت در جلسات آموزشی مانند کارگاههای طراحی آزمون جهت توانمند سازی اعضای هیات علمی استفاده نمود.

۲. مرور توسط همگنان:

یکی دیگر از روش های تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو مرور و بررسی سوالات طراحی شده توسط همکاران قبل از اجرای آزمون است. برای ارزیابی کیفیت آزمونهای چند گزینه ای از چک لیست میلن استفاده میشود.

۳. مرور توسط کمیته ارزیابی دانشجو:

در راستای تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو، کمیته ارزیابی دانشجو بصورت تصادفی و یا موردی در دانشکده پزشکی آزمونها را بررسی می نماید.

۴. تحلیل سوال های آزمون:

در دانشکده پزشکی کمیته ای تحت عنوان کمیته تحلیل آزمون با هدف تحلیل سوال های تشکیل میگردد. این کمیته وظیفه بررسی کلیت آزمون، بررسی تک سوال ها و تعیین میزان دقت و نارسایی های آن پس از برگزاری آزمون را دارد. در تحلیل سوال های یک آزمون، نقاط قوت و ضعف یک آزمون و کیفیت همه سوال های آن با تعیین ضریب دشواری و ضریب تمیز سوالات مشخص خواهد شد.

تعیین سودمندی روش های ارزیابی دانشجو:

در کمیته ارزیابی دانشجو علاوه بر تحلیل هر یک از سوالات و آیت ها، سودمندی هر روش یا ابزار ارزیابی دانشجو و همچنین سیستم ارزیابی دانشجو در کل مشخص میشود. معیارهای سودمندی روش های ارزیابی دانشجو شامل روایی، پایایی، تاثیر آموزش، میزان پذیرش، و قابلیت اجرا میباشند. برای اطمینان از سودمندی روش های ارزیابی دانشجو از اعضاء هیئت علمی و دانشجویان نظرخواهی خواهد شد. دانشکده پزشکی اطلاعات غیرمحرمانه مربوط به ارزیابی دانشجو را به طور شفاف و به موقع در اختیار اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارکنان دانشکده قرار خواهد داد.

در پایان هر نیمسال تحصیلی دانشکده پزشکی گزارشی در ارتباط با اجرای نظام جامع ارزیابی دانشجو به مسئول بسته ارتقاء نظام ارزیابی دانشجو و آزمون های دانشگاه ارسال مینماید.